

KÖZVÉLEMÉNY

HÉTFŐI UJSÁG.

Előfizetési ár:

Egész évre 6 korona, havonként 25 krajczár.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

ROSTKOWICZ ARTHUR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Horváth Mihály-utca 7. sz.

Hirdetések árszabály szerint.

Felhívás a polgársághoz.

Köztudomásuak a rendőrségi botrányok. Alig van talán szegedi polgár, aki ne tudna erről vagy arról és ne szenvedett volna birságot, üldözést vagy egyéb polgári kellemetlenséget a rendőrség révén.

Itt az ideje, hogy a polgárság maga számoljon le szerencsétlen városunk ezen romlott intézményével. Kedvezőbb alkalom nem kínálkozhat erre, mint az a sajtópör amelyet a városi tanács fog indítani lapunk ellen a köztörvényhatósági bizottság egyenes utasítására.

Nyugodtan várjuk a sajtópert, hiszen a tanuk és bizonyítékok egész halmaza a rendelkezésünkre áll. Ezek pedig tökéletesen elegendők arra, hogy a független polgárbiroság velünk szemben fölmentő ítéletet hozzon.

De nekünk nem csupán az a célunk, hogy fölmentő ítéletet nyerjünk, hanem az is, hogy a végtárgyaláson annyi adatunk nyerjen végérvényes, meg nem dönthető bizonyítást, hogy ennek a következménye az ártatlanok tisztázása, viszont azonban a bűnösök erkölcsi bukása legyen.

Ezért fordulunk a polgársághoz és kérünk mindenkit, aki bármi terhelőt tud és vallomást tenni akar, jelentkezék lapunk szerkesztőségében.

Az üldözéstől való félelem ne tartson vissza senkit, mert a végtárgyalásig úgy sem szolgáltatjuk ki adatainkat, a végtárgyalás után pedig nem lesz módja és alkalmunk az illetőknek az üldözésre, mert ártalmatlanná lesznek téve.

Elvégre is joggal tételezzük föl, hogy ez idő szerint Szegeden a tisztességes emberek többségben vannak még és szabadon kinyilváníthatják véleményüket, ha az bármilyen lesújtó is a rendőrségre nézve.

Sok bűn pattant ki már eddig, de még több lappang a homályban ma is, amelyeket bűnös kezek takargatnak. Ezen lappangó bűnökről is le akarjuk rántani a leplet, mert tisztán akarunk látni.

Mi nem kimélünk senkit. Lakoljon minden bűnös az érdeme szerint. Meg akarjuk tisztítani a rendőrségünket, hogy igazi hivatását teljesíthesse, ha a salaktól megtisztult.

Ezen munkánkban részt kell venni a polgárságnak is, amelynek elsőrendű érdeke, hogy a rendőrség minden közege tisztességes és megközelíthetetlen legyen s hogy a gyanúnak még az árnyéka se férközhessen hozzá.

Hogy azonban ezt elérhessük, keresztül kell gázolni ezen intézménynek a mi sajtópörünk tisztító tűzén.

Ismételten felhívjuk tehát a polgárságot, hogy a közérdekért vivandó küz-

delmünket ne csak rokonszenvével kísérje, hanem támogasson is bennünket. Bármily csekély jelentőségűnek látszó adat közlésével nem nekünk, hanem a közérdeknek tesz szolgálatot a polgárság.

Főlsleges kiadások.

Most tárgyalja köztörvényhatósági bizottság a város jövő évi költségvetését, amelyet azonban nem bírálhatnak meg kellő alapos-sággal, mert a sok szám között úgy el vannak rejítve az adatok, hogy ember legyen, aki abból tiszta képét lathatja a város háztartásának. Még a tanult embereknek is fejtörést okoz, hát még az egyszerű tanyai paraszt-képviselő hogyan okoskodjon ki belőle? Tökéletesen igaza volt Kormányos Benőnek, midőn a szemére hányta ezt a tanácsnak.

Esztendőről-esztendőre fokozatosan emelkedik a költségvetés. A bevétellel arányosan emelkednek a kiadások is, holott ha takarékoskodni akarna a tanács, a pótdadót bátran le lehetne szállítani 40 százalékra.

Van erre mód is, csak jóakarattal kellene hozzá. A színházi költségvetés tételén kellene kezdeni. Nekünk van külön színházi alapunk. Minek abból tömni a vállalkozó színigazgatót a sok-sok egyéb támogatás mellett, még készpénzzel is.

Hiszen a színház jövedelmi forrása is lehetne már manapság a városnak. Akadna vállalkozó színigazgató is, aki nem sajnálná érte a napi 30-40 korona bért sem.

Harminc-negyven év előtt sokkal magasabb fokot ált a szegedi színészet, mint ma; sokkal nagyobb művészek játszottak benne, mint a mostaniak, a színház félakkora sem volt, mint a mostani és az igazgatónak napi-bért kellett érte fizetni és mégis megélt a színészet.

Miért ne élhetne meg ma is? Mért kell ma városoknak, sőt magának az államnak is tetemes anyagi áldozatokat hozni azért a színészetért, amely hivatást egyáltalában nem teljesít.

Sok-sok százezerbe került Szeged városnak a színház, mely egyetlen fillér jövedelmet nem hajtott még a városnak, ellenben az élelmes vállalkozók százezreket nyertek rajta. Hát nem ostoba állapot ez?

Van színházunk, amelybe százezreket öltünk és amelyből idegen huzza a hasznat, sőt még bőkezűen támogatjuk is a közadókból. A város évi költségvetésében csaknem száz-ezer koronával szerepel a színház, mert az 50 éves kölcsön évi részletei a rendes költségvetés térhére esnek. Hát mire való akkor a Pester Lloyd-alap? Hiszen az arra való volna, hogy a színészeti költségektől a várost megkíméljék. No és még akadnak, akik nyári szinkört is akarnak építtetni a várossal. Ezek az elerköcs-telenedett színészetet jobban szeretik a városuknál.

Ott van a gőzfürdő, jövedelmének fokozására senki sem gondol. Nagy hiba volt, hogy családi fürdőket nem létesítettek. Ezért a családok nagy része még ma is a nem éppen kifogástalan Wagner-fürdőbe jár. E miatt a város ezreket veszít.

Mért nem hagy föl a város az erdőgazdálkodással, mikor a sok-sok földje után semmi haszna nincsen, sőt ellenkezőleg keservesen ráfizet. De nemcsak annyit fizet ám rá, mint a mennyit a városi költségvetés kimutat, hanem jóval többet. Mert a sok potyafuvar és a sok napidij-kiadás más tételek alatt szerepel.

Hiszen többet érne, ha a város eladná az erdőt és a befolyó pénzt kamatoztatná. Vagy ha már minden aron akarja folytatni az erdő-

gazdálkodást a város, mért vesz akkor drága pénzen fát vállalkozóktól és mért vesztesíti el pottom aron a sajátját?

Nevetséges beszéd tehát, hogy ez a költségvetés remekmű volna. A régi kaptafán készült ez is. Még csoportosítva sincsenek a bevételek és kiadások, nemhogy szembeállítva lennének az ellentétes tételek, amelyből aztán legalább halvány fogalma lenne a köztörvényhatósági bizottságnak, amelynek sejtelve sincs a város anyagi erőforrásairól, amelynek értékes anyaga úgy, amint előkerül, el is merül mind járt a közigazgatás tekervényes csatornáiban.

Ha mindezeket tudná és hozzá még értene is a köztörvényhatósági bizottság, akkor a pótdadó leszállításáról is lehetne szó. De hát Szeged közéletén a legnagyobb átok ül: a tudatlansággal párosult közöny.

Uj vizsgálat Szabadkán.

Hiába adta becsületszavát a szabadkai adóügyi tanácsos arra, hogy a „Szabadkai levelek” állításai nem igazak, a pénzügyi kormány alaposan rácafolta a becsületszóra.

Az erélyes leiratnak lett is némi fogantatja. Az adóhivatalban lázas tevékenységet fejtettek ki, hogy rendbe hozzák annyira-mennyire. Hogy ez nem egészen sikerült, annak nem egészen Hegedüs János az oka, hiszen a legtöbb bűnt nem most követték el, hanem évekkal ezelőtt. Ezzel azonban nem azt akarom mondani, hogy a mostani adóügyi tanácsnok az ártatlanság báránya volna. Hiszen azóta is történt sok visszaélés, mióta ő vezeti az adóhivatalt, sőt volt eset, amikor a visszaélés egyenesen az ő nevével volt kapcsolatos.

Az a nagy vizsgálat, amelyet a pénzügyi kormány most foganatosít, sok bűnről fogja lerántani a leplet, hiszen a milliót meghaladja a felülvizsgálandó tételek száma.

Hiányos azonban a vizsgálat, ha az adóösszeírást is legalább öt-hat esztendőre visszamenőleg át nem vizsgálják. Mert a legtöbb visszaélést az adóösszeírásnál követték el a Mamuzsics Lázár cinkostársai.

Ha alapos lesz a vizsgálat, ki fog tűnni, hogy az adóösszeírás tervszerűleg a magyar lakosság hátrányára történt, de különösen az ellenzéki polgárokat rótták meg tulságosan.

Ki fog tűnni, hogy úgy a város, mint a kincstár százezrekre menő kárt szenvedett az évek során át üzött bűnös üzelmek miatt.

Ne csak az adóhivatalt bújja a pénzügyi kormány által kiküldött vizsgáló-bizottság, hanem forduljon adatokért magához az adófizető polgárokhoz. Igen cifra dolgoknak jöhet így a nyomára.

Sándorfalvai levél.

Szomorú esztendő volt ez a kisgazdakra, de különösen a kisbérlelőkre. Még a dúsgazdag uradalom is megsínyli, hát még a szegény ember!

Kukoriczánk úgy szólván semmi sem termett. A nagy szárazság és az eső hiánya teljesen tönkre tette. Takarmányunk oly kevés, hogy őszutóig sem bírjuk kitartani jószágainkat. A kiteletetésről pedig szó sem lehet, hiszen a takarmány méregdrága, pénzünk pedig még a szükségességekre sem elég.

Az amúgy is kevés jószágállomány ijesztő módon megcsappant már is. A kiscsordák potom áron kénytelenek elvesztegetni az őszi vasárokon. Az inség és nyomor kopogtat be a kiscsorda és a zsellérség ajtaján. Még itt sincs a tél jegével-fagyával és már is alig-alig van betevő falatja sok sok szegény családnak.

Kereset alig volt a n aron. Ami volt is, fölélte a nép. Téli munka pedig egyáltalán nincs. Az uradalmi cselédek is irigység tárgyai, mert hiszen őket legalább az éhínség nem fenyegeti. Sok szegény családnál már derceből-korpából sütnék kenyeret. Máskor a jószágot hizlalták vele.

Legszembetűnőbb az általános nyomorúság az iskolákban. Rongyos, félmeztelen gyerekek lépik el a padokat, akiknek egész napi táplálékuk néhány maroknyi sült tökmag. Mert a sült tököt a piacra viszik. Lesoványodott testüket összevarrogatott rongyok takarják, cipője, csizmája alig van nekik. Hogy fogják ezek a szegény gyerekek kiállani a közelgő telet! Hogy járjanak majd térdig hóban mezítláb?

Mindig sopánkodunk a nagy gyermekhalandóság felett. Az orvosok a járványt okolják. Pedig a gyermekhalandóság közvetlen oka más. A nyomor.

Az iskoláztatás kötelező. Ha a szegény ember elvonja a gyermekét az iskolától, kegyetlen szigorúsággal büntetik miatta a szolgabíró.

Persze, a szörnyen bölcs állam a népnevelést kötelezővé teszi, de már arról nem tud gondoskodni, hogy a szegény gyermekeknek ruhája, meleg gúnyácskaja és cipőcskéje is legyen, hogy bele ne pusztuljon a kényszeriskolázásba.

Mi a nagyobb lelketlenség? Ha a szegény ember nem tud ruhát és cipőt venni a gyermekének, inkább otthon fogja az istenadót és a gyermek nem tanul meg írni-olvasni, de megmarad és később támasza lesz szülőinek, — vagy az-e a nagyobb lelketlenség, ha kiteszi a csöppséget a meghülés veszedelmének, csak-hogy a betűvetést megtanulja, hogy annak a titkát a sírjába vigye?

Sokszor eltűnök az azon, hogy mért is van olyan nagy egyenlőtlenség a világon? A dúsgazdag Pallavicini-uradalom magtárai szüntelen telve vannak és a magtár szomszédságában száz és száz léleknek nincs meg a mindennapi kenyere, amiért imádkozik? Hiszen az élethez egyforma joga van a parasztnak és az úrnak is? Hat a keresztényi szeretet sem képes áthidalni vagy enyhíteni azt a távongó úrt, mely a gazdagot a szegény ember-társától elválasztja?

Nem hallatszik el a szegény Sándorfalva panasza az őgróf föléig. Idegenben éli ő el a magyar föld jövedelmét, míg a magyar, a honfoglalók ivadéka nyomorog.

De azért, mikor ropog a hó annak a lába alatt, aki csizmát visel, el fog jönni az orosz nagyherceggel és fényes társaságával hajóvadászatra. Puskaropogástól fog akkor viszhangozni ez a csöndes vidék. A pompás uri mulatságot csak a megsörétezett hajók jajveszékése fogja talán csak megzavarni. Azok is csak addig jajveszékének, amíg meg nem kapják a fájdalomdíjat. Sőt boldogok lesznek, hogy a nyul helyett őket sörétezték meg az urak, mert legalább lesz kenyérré válójuk az istenad-táknak.

Ujdonságok.

— **Kossuth Ferenc Szegeden.** A november 9-én tartandó népgyűlésre eljön Kossuth Ferenc is a függetlenségi és 48-as párt több jeles vezérférfiával, hogy láthassa Szeged népének őszinte és lelkes megnyilatkozását az önálló vármegye érdekeiben. A szegedi népgyűlésen részt vesz a tápéi kerület községeinek népe is. A tápéi kerület függetlenségi és 48-as pártja az alkalmat meg fogja ragadni, hogy a pártvezért és képviselőtársait meghívja a kerületbe és erkölcsi támogatását kérje a választási küzdelmek alatt. A vendégképviselők november 9-én délelőtt 10 órakor érkeznek meg a „Szeged” állomásra, ahonnan a fogadtatás után egyenesen a népgyűlés színhelyére, a Klauzál-terre hajtatnak. Kedvezőtlen idő esetén a népgyűlést a Tisza-szálló nagytermében tartják meg.

— Döntés a tápéi kerület ügyében.

A képviselőház 11 tagú bíráló bizottságát november 4. ére hívta össze Apponyi Albert gróf házelnök. A bizottság elnöke, Haydin Imre már attanulmányozta a parlamenti bíráló bizottság által felvett jegyzőkönyveket, amelyek tudvalevőleg azt tartalmazzák, hogy nagyobb mérvű visszaélések nem követték el, tehát a kerület képviselőküldési joga egyáltalában nem kétséges. A képviselőház döntése is meg fog történni a hét folyamán, úgy hogy a képviselőválasztás november hó második felében megejthető lesz.

— **Enyedi nem lép föl.** Néhány hét múlva lesz a képviselőválasztás a tápéi kerületben, de a tarisnyashad alig mer életjelt adni magáról. Enn k az oka pedig nem más, mint az, hogy Enyedi Lukács, a tápéi kerületnek többször volt képviselője, nem lép föl többé. Belátta, hogy ebben a kerületben, ahol egyszer függetlenségi, máskor szabadelvű párti elveket hirdetett, számára már nem terem babér. Egyszerűen lejarta magát ő maga is, a pártja is. De különösen az utóbbi. Enyedi legfőbb embe-rei nemcsak erkölcsileg, de anyagilag is lejártak magukat. Megmozdult a lábuk alatt a talaj. De nem is kár értük, mert a hatalmat, ami egykor a kezükben volt, nem használták jóra, hanem ugyszólván kiélték az egész kerület népét. Ma azonban már változott a helyzet. A kerület basái ma már csak lézengenek és közneveltség tárgyai. A nép gunyakacajjal nezi vergődésüket. Tudja mindezt jól Enyedi is, sőt azt is, miszerint a történetek után még beszédet se mondhatna a kerületben a nélkül, hogy egyszerű parasztemberek nyíltan a szemére ne lobbantanak elvtagadását. Még szóhoz se engednek talán jutni némely községben. Ezek után tapintatos ember nem tehet mást, mint visszavonul a biztos bukás elől. Pártja azonban nem akarja idő előtt nyilvánosságra hozni ezt, mert az ő nevével akarja összetartani az erősen megfogyatkozott tarisnyashadot, amely kétségbeesetten kapkod az utolsó szalmaszál után.

— **Az üldözött tanítók.** Régentén husz év alatt sem volt a csongrádmegyei tanítóknak annyi fegyelmi ügyük, mint az államosítás óta. Tergina Gyula tanfelügyelő ezer módját találta ki az üldözésnek. A legfőbb indok az, hogy fegyelmezetlenség uralkodik a tanítók közt, amely a felsőbb hatóság iránti tiszteletlenségben és engedetlenségben nyilvánul. Ez a felsőbb hatóság, nehogy valaki félremagyarázza, Tergina Gyula. Hát bizony, hogy neki nem adják meg a tanítók a kellő tiszteletet, azon nem is csodálkozunk, mert nem is szolgált rá, hiszen hónapok óta leplezgetjük viselt dolgait és ő nem tudja megcáfolni azokat. Az egyenetlenség oka is a tanfelügyelő, aki kedvelt tőzsaival, az alattomos és talpnyaló pupákokkal árasztotta el a megyét. Természetes, hogy önértékes magyar tanító nem tud összeférni a besugó tótokkal. Ezen alattomos besugások az okai az egyenetlenségnek, meg a **tanfelügyelő összeférhetetlen természeté.** Igazán csoda, hogy még el nem mozdították állásától, hiszen a fegyelmi eljárásra neki több „kényes” ügye van, mint a tanítóknak. Az üldözés rendkívüli nagy mérvét mutatja a csongrádmegyei közigazgatási bizottság fegyelmi választmányának legutóbbi határozata. Bobovnik László dorosmai tanítót hivatalvesztésre ítélték. A legfőbb bűne, hogy független és önálló gondolkodásán Greskovics Lajos és Váczy János kisteleki tanítók pénzbírságot kaptak. A bűnük: a függetlenségi érzelmük. Sükösd András dorosmai tanítót is felfüggesztették állásától, ő maga se tudja, miért. Három mindszenti tanító dorgálásban részesült.

— **Függetlenségi kör Dorosmán.** A dorosmai tanyák központján megalakult a rég óhajtott függetlenségi kör. Az alakuló gyűlés vasárnap délután tartott meg a Németh-féle

vendéglő helyiségében, ahol mintegy száz választó polgár és nagyszámu érdeklődő gyűlt össze. Benke Gedeon kereskedő, a függetlenségi és 48-as párt népszerű vezérférfia üdvözölte a megjelenteket és fölkérte Rostkowitz Arthur pártjegyzőt, hogy ismeresse a függetlenségi kör célját és törekvéseit. A megjelent polgárság nagy figyelemmel hallgatta az előadot és egyhangulag kimondta a megalakulást. Erre felolvastatták a kör alapszabályai is, melyeket szintén egyhangulag fogadtak el. Nyomban megkezdődött a taggyűjtés és pedig oly szép eredménnyel, hogy az új kör tagjainak száma már is meghaladja a százat. Az alapszabályokat a napokban küldi föl a kör ideiglenes vezetősége a belügyi kormányhoz jóváhagyás végett.

— Mozgalom a tanfelügyelő ellen.

Az a kíméletlen és minden művelt lelkű embert vérig sértő eljárás, amelyet Tergina Gyula tanfelügyelő a megye tanítószolgáival szemben alkalmaz evek óta, végső ellenállásra sarkalja a tanítószolgát. A megyei tanítótestületek színe java a tanfelügyelő ellen foglal állást. A tanfelügyelő-ellenes párt bizalmi férfai értekezletet tartottak és elhatározták, hogy a képviselőház elé viszik a csongrádmegyei tanfelügyelőség botrányait, azonkívül panaszos és egyuttal fegyelmi följelentést tesznek Tergina tanfelügyelő ellen, akinek helyzete már is tarthatatlan. Ha pedig a botrányokat már a képviselőházban is szellőztették, harminc tagu küldöttséget menesztettek Wlassics Gyula közoktatásügyi miniszterhez, akinek személyesen adják elő panaszait. A küldöttség vezetésére Zsak Frigyes szerencsi népiskolai igazgatót fogják fölkérni. Mint értesülünk, a miniszterhez küldöttséget meneszt Dorosma város képviselőtestülete is, mely a tanfelügyelő közismert borraival-ügyének és egyéb dolgainak megvizsgálását fogja kérni. Szó volt arról is, hogy röpiratban szellőztessék a tanfelügyelő dolgait, ettől azonban egyelőre elállottak. Ugy látszik, csinos botrányok keletkeznek még a dologból. Ha jól sejtjük, alighanem a tanfelügyelő fogja húzni a rövidebbet.

— Rendőrök és szolgák lakbérére.

A városi közgyűlés most tárgyalja a jövő évi költségvetést, amelybe nem illesztette bele a tanács a rendőrök és szolgák lakbérére, pedig ezek a roszul fizetett szegény emberek igazán megérdemelnék, hogy lakbért kapjanak. A közgyűlési terem padrait egész sereg irás borította, amelyeket a mélyen tisztelt bizottsági tag urakhoz intéztek a város rendőrei és szolgái, akik annál is inkább joggal kérhették a lakbér megadását, mert hiszen a középjavadalmasú tisztviselők már kapnak lakbért, sőt a városi tanítók lakbérére is fölemelte már a közgyűlés 300 k rnráról 400 koronára. A közgyűlés ezek után nem zárkozhatott el a legrosszabbul fizetett szolgaszemélyzet kérése elől sem.

— Mozgalom a póttartalékosokért.

A póttartalékosok száma Magyarországon 450.000. Nyolcz heti kiképzés után két évenként vonulnak be 28—28 napi gyakorlatra. Rendes katonai szolgálatot tehát nem teljesítenek, polgári foglalkozásuktól évekig nem vonatnak el. A hadsereg bölcsei azonban nem törődve az ügyis súlyos katonai terhekkal, a póttartalékosokat is a rendes hadkötelezettség alá akarták vonni. Ez ellen fölzdult az egész ország, aminek sikere is lett. A törvényjavaslatot visszazívták. Ez azonban ne akadályozza meg az országos mozgalmat, mert a javaslattal, ha az egyik ajtón meghátráltak vele, a másikon visszatérnek vele. Csak a formán lesz változtatás, a lényeg azonban ugyanaz marad. Jó lesz tehát résen lenni!

— **Német nyelv gyakorlati oktatása.** A német nyelv gyakorlati elsajátítására Szommer Endrének fiúk és lányok (8—14 éves) részére tanfolyamot nyit. A tanfolyam kezdete november hó elsején. Tandij havonként tíz korona. Értekezni lehet naponként délután 2—4 óráig nap-uteza 10. szám alatt. A szülők figyelmébe ajánljuk ezen tanfolyamot.

— Az új közjegyző hivatalba lépése.

Az Abafi Aurél elhalálozása folytán megürült közjegyzői állásra dr. Kern Lajos nevezetett ki, aki működését november hó elsején kezdte meg. Az új közjegyző hivatala a régi helyen maradt.

— **Hivatalvesztés.** A belügyi kormány is hivatalvesztésre ítélte dr. Szeghő Gyula volt községi bírót, holott nem sikkasztott, csak súlyos mérvű szabálytalanságokat követett el. A híres német közmondás jut önkéntelenül is az eszünkbe, a nagy és a kis tolvajokról.

— Az agyonhallgatott nyílt tér.

Nyolcz rigó-utczai polgar nyilatkozata jelent meg lapunk legutóbbi számában Rainer József főkapitány ellen, akiről azt állította nyolcz polgar, hogy a közgyűlésen nem mondott igazat. Végtelenül lesújtó ez a vád a főkapitányra, aki ellen most már a közgyűlésnek kellene követelni a fegyelmi vizsgálatot, mert hiszen ha a közgyűlésen nem mondott igazat, akkor egyszerűen félrevezette a köztörvényhatósági bizottságot. Vagy talán a közgyűlés nem akarja megóvni a tekintélyét? De mit szól a tanács? Tűrheti-e azt, hogy az egyik tanács tag a valóságnak meg nem felelő kijelentéseket tegyen az egész tanács nevében? Avagy talán a tekintetes tanács is éppen úgy agyonhallgatja a botrányos dolgot, mint maga a kelepcebe került főkapitány? Lehetetlen, hogy azonosítanak magukat vele. Az agyonhallgatás rendszere lejárt már, tessék tisztázni a dolgot.

— **Büntanyák a városban.** Hihetetlen sok titkos büntanya van Szegeden. Még csak nem is a külvárosokban, hanem a város szívében. Lehetetlen, hogy a rendőrség ne tudna róla, mikor az egész környék ösmeri. A titkos bűnbarlang az Arany Janos-utczában van és világos nappal surrannak be oda urak és lefátyolozott orczájú nőcskék. A titkos prostitúciót ott úzi régóta a rendőrség előtt is jól ösmert aszszonyság, akit valamikor nyakra-főre büntettek is, de utóbb már észre sem veszik üzemelt. Vagy a titkos prostitúciót nem mindig egyforma erélylyel szokták üldözni? Vagy talán néha fölvaltja az erélyt a tapéntat is? Ezen a titkos büntanyán egyébként nem rég két válópör botrányos előjátéka játszódott le, amelynek lesz még folytatása is.

— **Koszorúlatlan sírok.** Hallottak napján sok sír maradt koszorúlatlan. Sok hónapok óta nem égett világító mécses, sok korhadó fejfájára nem került koszorú. A mai kor hamar felejt és ha talán meg is botlana valami fejtábla, még akkor sem nézne vissza rá.

— **Csukott szem nyitott marok.** Igen csekély jelentőségűnek tetsző ez a dolog, de végtelenül jellemző a rendőrségi állapotokra. Tudvalevőleg a rigó-utczai háztulajdonosok elkeseredett harczot folytatnak az örömtanyák ellen. A pörlekedés tehát napirenden van. Ilyen becsületsértési pör folyt le a napokban a járásbíró előtt. Az egyik rigó-utczai háztulajdonost vádolta becsületsértéssel az egyik örömtanya tulajdonosának állítólag fogadott leánya. A háztulajdonos tagadta a neki tulajdonított kifejezést, sőt nyolcz tanu is mellette vallott. Az örömtanyásnak azonban rendőr volt a tanuja. A rendőr elment a háztulajdonoshoz, aki eskü alatt kész vallani, hogy hat koronát kért tőle az — elgázításért. De a háztulajdonos, aki már többször ellenszegült a zsarolási kísérleteknek, elutasította. Mi történt? A tárgyalás reggelén a rendőr uras „czivilruhában” besurrant az illető örömtanyás házába. Tanuk látták ezt. Fél óra mulva pedig esküt tett arra, amit úgy a bevádolt háztulajdonos, mint nyolcz tanuja tagadott. Hát nem jellemző ez is?

— Gyilkossággal vádolt fejedelem.

A lapok szerint óriási feltűnést okoz világszerte az a tanuvallozás, amelyet a Stambulov, volt bolgar kormányelnök gyilkosa elleni végtárgyaláson tett az egyik tanu. Azt állította, hogy Stambulov a halálos ágyán mondta: „Engem Köburg Ferdinánd fejedelem gyilkoltatott meg.” Hát

ez szörnyű dolog, az igaz, de éppen nem újság. A történelemnek nincs lapja, amelyen ehhez hasonló „fejedelemi” gatzetről szó ne volna.

— **Helyreigazítás.** Vettük az alábbi sorokat: Becses lapja egyik utóbbi számában közölt „Tápei levél” egyik állítását van szerencsém helyreigazítani. Tény, hogy Grulich-kis-asszony tanítónőnek választott meg tanítói oklevéllel pályázókkal szemben, holott ő csupán óvónői oklevéllel bírt. Ez a választás azonban csak „ideiglenes” volt és a megválasztott tanítónő csak az esetben maradhat meg állásában, ha két év alatt megszerzi a tanítói oklevelet, melyet most már tíz hónap mulva köteles bemutatni az iskolaszéknek.

— **Az iskola betörője.** Dorosmáról írja levelezőnk, hogy november 25. és 26. közti éjje en ismeretlen tettesek, alkalmasint cigányok, betörték a göbolyjárasi iskolába, ahonnan 16 korona készpénzt emeltek el. A tanító lakását nem bántották. Alkalmasint munkájuk közben megzavarta őket valami, mert a külső ajtón kívül-belül meglátszanak a leszítés nyomai.

— **Telekkönyvi vizsgát tett** vasuti hivatalnok, aki teljesen jártas a telekkönyvi ügyekben, a délutáni órákra alkalmazást keres ügyvédi irodában. Ajánlatok a kiadóhivatalhoz intézendők.

Pervesztes gondnokság.

Dorosmán a tanyai tanítóság 1901. junius havában tudtul adta az iskola gondnokságának, hogy a külterületi iskolák dologi szükségleteit a következő tanévben csak 250 korona ellenében lesz hajlandó ellátni, mit ha a gondnokság megadni vonakodik, gondoskodjék más vállalkozókról, kik az eddigi 140 koronával is kijöhetnek.

Erre a gondnokság ugyan most sem választott — de mivel az 1901—1902. tanév elején iskolánként 200 koronát, mint előleget kifizetett — a tanítók feltételeiket elfogadottnak tekintették és az év vége felé követelték a még hátralékos 50 koronát.

De a gondnokság nem fizetett, sőt 60 koronát visszakövetelt, mondván, az ő költségvetésükben csak 140 korona van jóváhagyva, tehát 60 koronát jogtalanul vettek fel.

Mivel pedig a tanítók úgy gondolkodtak, hogy a kötelezettség lerovása után annak ellenértékét egyoldalulag leszállítani nem lehet, — azért a gondnokság ellen, hatan 300 korona erejéig keresetet indítottak, melyet azonban a királyi járásbíró elutasított. Volt öröm erre a gondnokságban és örült különösen annak rossz szelleme, pupák. Ám az öröm korai volt, mert hát végén csattan az ostor. A járásbíró ítélete ellen még felebbezni is lehet s így került az ügy a törvényszék elé. A gondnokság képviselője, dr. Huszár János azt vitatta, hogy alpereseknek nincs miből fizetni, mert a gondnokság csak annyit fizethet, amennyit a miniszterium engedélyez — és minthogy a miniszterium csak 140 koronát engedélyezett, felpereseket elutasítani és a költségekben marasztalni kérte.

Egyik felperes tanító azonban alaposan ráczáfolt, mondván, hogy a bíróság által meg se vizsgálendő, hogy van-e alperesnek miből fizetni, hanem az, hogy jogos-e felperesek követelése; az pedig jogos, mert a gondnokság annak kielégítését csak akkor tagadta meg, mikor a vállalt kötelezettség már visszavonhatatlanul lerovatott.

Igy a törvényszék a felperesek álláspontját tette magáévá, megváltoztatta az első bíróság ítéletét s alperest 300 korona tőke, annak 5%-os kamataiban és mintegy 100 korona költségekben elmarasztalta, kimondván, hogy ezen ítélet

az esetleges felülvizsgálati kérelemre való tekintet nélkül végrehajtható.

Az ítélet a gondnokságra és a tanfelügyelőre annál kellemetlenebb, mert az ő vitézkedésökre a miniszterium időközben a visszakövetelt 60 koronát felperes tanítók fizetéseiből levonatta és így most a 300 korona és járadékain felül még a levont 360 koronát is meg kell fizetni.

Innen-onnan.

(Korkép)

- Adj kölcsön barátom 50 koronát.
- De ha nincs.
- Nekem pedig okvetlenül szükségem van rá. Ha úgy lopom is, ha betörést kell is elkövetnem, elő kell teremnem a pénzt. Hidd el, kétségbeesésben még rablógyilkosságot is el tudnék követni.
- Ugyan mi ütött hozzád koma? Talán csak nem kártyaadósság?
- Dehogy, dehogy.
- Hát mi?
- Lovagias ügyem van. Holnap vereksem és nincs egyetlen fillérem se a párbaj költségeire . . .

(Az alaptalan hír.)

Vettük és közöljük az alábbi levelet:

Tisztelt szerkesztő úr!

Becses lapjának egyik utóbbi számában megdöbbenéssel olvastuk azt a hirt, hogy a leszámoló hivatal palotájának vízvezetéki víze élvezhetetlen. Ez lehetséges. A hír azon része azonban, hogy az élvezhetetlen víz miatt valaki panaszkodott volna, nélkülöz minden alapot, mert mi nem iszunk vizet egyáltalában. Tehát az illető, aki önt félrevezette, hazudott, miért is őt aljas, rágalmozó gazembernek nyilvánítjuk.

(Ovashatatlan aláírások.)

Csak annyit jegyzünk meg e levélre, hogy az idej szüret eredményéhez képest a vízfogasztó fehér hollókat nemsokára pénzért fogják mutogatni. Egyébként kénytelenek vagyunk megjegyezni, hogy az a hír tényleg nélkülözött minden alapot.

(Az ügyvéd és a paraszt.)

Beállit a magyar az ügyvédhez, aki szemmel láthatólag összerézzen, mikor az öles embert meglátta. Eszébe jutott hirtelen, hogy pár hónap előtt ásóval kergette meg a magyar, a mikor foglalni akart nála a végrehajtóval és csak akkor fizetett, mikor már a dobszó is megperdült a háza előtt.

Vagy három lépést hátrált az ügyvéd ijedében. Azt képzelte már, hogy Nyúli Mihály áll előtte, az ügyvédek réme.

— Mit akar kend? — rivalt rá szigoruan.

— Hát csak arra akarom kérni a tekintetes urat, hogy vállalja föl az ügyemet.

— Menjen más ügyvédhez. Olyan embertől nem vállalom el ügyet, aki ásóval támadt rám.

— De bizony el köll azt vállalni tekintetes ur — erősködött a paraszt. Ha mán engöm mögnyzott, nyuzza most mán mög a szomszédomat is, akkor aztán mögbékélők a tekintetes urral.

Az ügyvéd elvállalta az ügyet. Dicsekedett is vele a magyar az ismerősei előtt. Azok pirongettak érte.

— Hogy tudott mán kend olyan ügyvédhöz mönni, aki úgy mögnyzta kendet is.

— Az a jó ügyvéd pedig — hunyorgatott a magyar. Igaz, hogy engöm se kémelt, ne kémélje hát a szomszédot se. Most mán nyuzza mög azt is. Ilyen ügyvéd köll a magyarnak, mert addig úgy se fizet, amíg a bűrit nem nyuzzák . . .

(Boldog osztrákok.)

Az osztrák kormány rendkívül szigoru törvényjavaslatot nyújtott be a részegség ellen. A részeg embert hat hónapi súlyos börtönnel sújtja, ha pedig ez ismétlődne, még szigorubb a büntetés.

Szegeden is van néhány osztrák vasuti hivatalnok a leszámolóban, akikre oly hatással volt e hír, hogy elhatározták, miszerint a magyar állampolgárságért haladéktalanul folyamodnak . . .

Irodalom, színház.

Az opera-előadásokról. Volt idő, nem is nagyon régen, hogy minden elsőrendű vidéki társulatnak jól szervezett opera-személyzete volt. Voltak sósó énekesek és énekesnők, énekkar és jó zenekar. Latabár igazgató volt az első az országban, ki az Offenbach operetteket kultiválta, mely könnyebb műfaj lévén, a kisebb igényű és költségű műveket a közönség rokonszenvvel fogadta. A népszínház megnyitása után a vidéken az opera teljesen megszűnt, nem volt igazgató, ki egy fillért is költött volna a komoly zenei műfajk előadására. De semmi sem tart örökké. Offenbach, Lecoque, Audran, Planquette, Millöcker, Strauss, Zell, Gené és Suppé műveiket az angol táncoperettek kiszorították helyéből s a rég várt megváltás órája megérkezett; — nincs operette-író, nincs újdonság, vissza kell szépen térniök az igazgatóknak a komoly zeneművek előadásához. De most jön a bökkenő; amíg a multban a szintársulatok énekes személyzetei az operaelőadásokat győzték, sajnos, ma nem csak Szegeden, de az egész országban alig van társulat, melynek teljesen jó énekkara és zenekara volna; a sósólistákról nem is beszélünk. Hol van ma kardalos, kinek repertoírjában 15—20 opera volna betanulva, mint volt a multban. A sósó énekesnőink és énekesünk nagyobb része ma még a hangjegyeket sem ismeri, pedig az opera-előadásoknál az énekes személyzetnek némi muzsikális képzettségüknek kell lenniök. Különböző tingli-tangli előadásokat produkálnak. Az operette bukása a vidéki színház igazgatóknak új pénzforrást nyitott az operák előadása által. A jó vidéki közönség beveszi, hiszen operát élvezhet, az igazgatók pedig útik a mellüket, mennyi pénzázdozatba kerül az opera előadás. A vidéki operaelőadások kérdését csak úgy oldhatjuk meg, ha az országos opera-tanfolyamot végzett művész növendékeket a vidéki színház igazgatók rendelkezésére bocsátja a központ, s azok gyakorlati éveiket a vidék elsőrendű színházainál töltik. A jelenben is az operaház fizetett sósó művészeit és művésznőit helyesebb volna a vidéken szerepeltetni, mint azt a rengeteg pénzt kidobni azért, hogy az illetők tétlenül töltsék a fővárosban idejüket. Az operának fő-kelléke a zenekar. Nézetünk szerint az operai előadások zenei részét csak rutinirozott zenészek biztosíthatják, mert gyöngye zenészekkel és rozsz hangszerekkel operázni nem lehet. A hangszerek tisztaságát követeljük. Tapasztaljuk, hogy a zeneértők alig élveznek egy-egy tiszta akkordot s hozzátehetjük még: az előadó énekesek intonálási képességet a hamis hangszerek teljesen tönkre teszik. Ezt tapasztaltuk a legelső kísérlet alkalmával is.

28/902. vhsz.

Árverési hirdetmény.

Alólírt bírósági végrehajtó ezennel közzé teszi, hogy a szegedi kir. törvényszék, mint csódbíróságnak 20.774/902. sz. végzése folytán, vb. Rosenberg és Dávid cég csódtömegéhez tartozó, a csódtárlóban 20—223. tételek alatt összeirt 3269 Korona 05 fillérre becsült szappan- és gyertya-gyártáshoz használt különféle szerelvények, berendezések és **házi bútorokból** álló ingóságokra az árverés elrendeltetett.

Mely árverésnek a szegedi kir. járásbíróságnak 1902. V. 3108/1. sz. végzése folytán Szegeden, Kossuth Lajos sugárút 109. sz. alatti háznál leendő eszközlésére határidőül 1902. évi november hó 5-ik napjának d. u. 2 órája kitűzték, mely árveréshez venni szándékozók oly figyelmeztetéssel hívatnak meg, hogy az elárverendő ingóságok készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek a kikiáltási áron alól is el fognak adatni.

Kelt Szegeden, 1902. évi október 29-én.

Sebesztha, bir. végrehajtó.

A szegedi kir. törvényszéktől.

21047/1902. P. sz.

Hirdetmény.

A szegedi kir. törvényszék közhirrre teszi azt, hogy

dr. Kern Lajos

szegedi kir. közjegyző 1902. évi november hó 1-5-0 napján hivatalos működését megkezdi.

Szegeden, 1902. október 27-én.

Kamza Géza,
elnök.

Zacharia,
jegyző.

Eladó háztelek.

Hétszáz négyszögöles háztelek a nagyköruton belül, olcsó árért eladó. Tudakozódhatni **Római-körut 5. szám alatt** a tulajdonosnál.

Dr. Egressi Lajos

szpecialista gyermekorvos,

a Stefánia-gyermekkorház v. rendelő segédorvosa

**rendel: d. e. 10—12-ig,
d. u. 2—4-ig**

Kelemen-utca 5. sz., Krikkay-féle ház.

LENGYEL LÖRINCZ

cs. és kir. udvari butorgyáros

Ujnonnan, modern berendezett műasztalossága.

SZEGED, Vadász-utca 2. sz.

Elvállal a legjutányosabb ár mellett kizárólag szolid kivitelben, előadott vagy saját tervek szerint egyes bútorok vagy egész berendezés készítését. Klauzál-téri fényesen berendezett bútor áruházában pedig kész bútorokból állandó kiállítás van.

Egyéves önkéntesi egyenruhák

a legjobb kivitelben és legolcsóbb árak mellett készülnek

Nemes L. és társa

egyenruházati intézetében

Klauzál-utca. Szegeden. Klauzál-utca.

Van szerencsém a n. é. közönség tudomására hozni, hogy a

Boholti-forrás

gyógyhatású ásványvizének lóráktárát Szeged és vidéke részére átvettem s az a t. közönség rendelkezésére áll. A

Boholti-ásványviz

kitűnő összetételénél fogva nemcsak mint **gyógyviz** is igen ajánlható, hanem mint igen kellemes élvezeti viz, szénsavdus tartalmánál fogva **borral** vagy **szörppel** keverve igen kellemes s mint ilyennek, egy család asztaláról sem szabad hiányoznia. A

Boholti-viz

naponta házhöz szállítva:

2 literes üvegekben üvegenként 18 kr.
1 " " " " 11 kr.

Tisztelettel

Pálffy Antal Szeged Attila-utca 8. sz.

Megrendeléseket elfogad **Kálmán Zeigmond** sz. állító ur is **Bocskay-u. 9. sz.** Telefon-szám 402.

Bankegyesület, mint szövetkezet Szegeden.

III-ik évtársulatára a mai naptól kezdve elfogad **üzletrész-jegyzést.** A bankegyesületi tagok üzletrészenként 1 korona felvételi díjat fizetnek a tartalék-alap javára. Egy üzletrész értéke 312 korona értékű képviselet, mely összeg hat éven át **hetli egy koronával** fizethető le.

A Bankegyesület tagjai befizeléseik arányában részesülnek az intézet jövedelmében, mely hat évenként lesz kifizetve.

A Bankegyesület birtokában lévő értékes sorsjegyek netáni nyereségeiben a szövetkezeti tagok befizetéseik arányában részesek.

A Bankegyesület tagjai az intézetnél felveendő kölcsönöket váltóra, kötelezvényre vagy betáblázásra 11-ik helyen is a **hetli egy koronás üzletrész-befizeléseikkel** letölteszthetik. A kölcsöntöke külön visszafizetése nem követeltetik, ellenben az üzletrész-befizetéssel járandó jövedelem sokkal olcsóbbá teszi a kölcsönt más természetű kölcsönöknél. A bankegyesület tagjai a hetli egy koronás befizetéssel önmagukat takarékosra ösztönzik és mindenki könnyen vagyon gyűjthet magának, mely állandóan gyümölcsözők.

A Bankegyesület kölcsönei különös előnyökkel nyújtanak a könnyű visszafizetési módozattal, kereskedőknek, iparosok, mezőgazdák, köz- és magánhivatalnokoknak hiteligenyeik kielégítésére.

A bankegyesület hivatalos helyiségében (Erdélyi-Deutsch-féle palota, a Kass-kávéházzal szemben) **üzletrészek jegyzése,** valamint mindenemü ügyletre nézve felvilágosítás nyerhető a hivatalos órákban **dél-éltől 9 óráig.**

A Bankegyesület mint szövetkezet. igazgatósága.

Megkezdődött a Vadászat!

Dusan felszerelt fegyver-raktáramra felhívom a vadász-sport híveinek figyelmét. Fegyvereim kitűnően hordanak és a legújabb szerkezetűek. — Kérem dusan felszerelt fegyver-raktárom megtekintését.

Tisztelettel
Sebők Mihály
SZEGED, Széchenyi-tér, Jerney-ház.

